BG

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

СТАНОВИЩЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 26 ноември 2008 година

по искане на Българска народна банка

относно проект на Закон за платежните услуги и платежните системи

(CON/2008/78)

Въведение и правно основание

На 22 октомври 2008 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) получи искане от управителя на Българска народна банка (БНБ) за становище относно проект на Закон за платежните услуги и платежните системи (наричан по-долу „проектозакона“).

ЕЦБ е компетентна да даде становище на основание член 105, параграф 4 от Договора за създаване на Европейската общност и третото и петото тире на член 2, параграф 1 от Решение на Съвета 98/415/ЕО от 29 юни 1998 г. за консултирането на националните власти с Европейската централна банка по отношение на проектите за законодателни разпоредби[1], тъй като проектозаконът се отнася до БНБ и до платежни и сетълмент системи. Управителният съвет прие настоящото становище съгласно изречение първо на член 17.5 от Процедурния правилник на Европейската централна банка.

1. Цел на проектозакона

1.1 Основната цел на проектозакона е да въведе в българското законодателство следните директиви: а) Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно платежните услуги във вътрешния пазар за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (наричана по-долу „Директива за платежните услуги“)[2]; б) Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа (наричана по-долу „Директива за окончателност на сетълмента“)[3] и в) Директива 2000/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно предприемането, упражняването и надзора над дейността на

1 ОВ L 189, 3.7.1998 г., стр. 42.

2 ОВ L 319, 5.12.2007 г., стр. 1.

3 ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45. Директивата за окончателност на сетълмента вече е въведена в българското законодателство чрез няколко правни акта. Настоящото въвеждане покрива основно платежни системи, докато окончателният сетълмент при системи за сетълмент на ценни книжа е предвиден в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, обнародван в Държавен вестник, брой 114 от 30.12.1999 г., последно изменен на 5.8.2008 г.

институциите за електронни пари (наричана по-долу „Директива за електронни пари“)[4]. Проектозаконът също съдържа разпоредби, които се отнасят до: а) лицензирането и надзора над оператори на платежни системи от БНБ, б) дейността и надзора над платежните системи в България и в) функционирането на националната платежна система за брутен сетълмент в реално време (РИНГС). С оглед на това, обхватът на проектозакона се разпростира извън въвеждането на съответните Общностни директиви.

1.2 На основание член 1, параграф 2 от Решение на Съвета 98/415/ЕО и в съответствие с искането за консултация от БНБ, настоящото становище обхваща само разпоредбите на проектозакона, които се отнасят до лицензирането и надзора над платежните институции и над операторите на платежни системи от БНБ, дейността и надзора над платежни системи в България и функционирането на РИНГС. Повечето от разпоредбите на проектозакона се отнасят до създаването на правна уредба за въвеждането на Директивата за платежните услуги. Признавайки важността на тази Директива за реализацията на единната зона за плащания в евро (*SEPA*), ЕЦБ не оценява като цяло в настоящото становище въвеждането на Директивата за платежните услуги, Директивата за окончателност на сетълмента и Директивата за електронни пари в България.

2. Общи забележки

2.1 ЕЦБ разбира, че проектозаконът ще оправомощи БНБ с нови задачи, по специално, с лицензирането и надзора над платежните институции и операторите на платежни системи и надзора над платежните системи. ЕЦБ приветства разширяването на компетенциите на БНБ и препоръчва на БНБ да бъдат предоставени достатъчно финансови и човешки ресурси, за да ги изпълнява.

2.2 Освен това, ЕЦБ отбелязва, че в момента се обсъжда предложение на Комисията относно изменение на Директивата за електронни пари (наричано по-долу „предложението“)[5]. Като взема предвид обаче, че тази законодателна инициатива е в начален стадий, ЕЦБ препоръчва на българските власти да съблюдават разпоредбите на Директивата за електронни пари, която е в сила в момента, както и да представят за консултация всяка следваща законодателна мярка, предвидена в контекста на продължаващата работа на Общностно ниво относно финализирането на това предложение.

---

4 ОВ L 275, 27.10.2000 г., стр. 39. Директивата за електронни пари е вече частично въведена в Закона за кредитните институции, обнародван в Държавен вестник, брой 59 от 21.7.2006 г., последно изменен на 5.8.2008 г.

5 Виж Предложение за Директива на Европейския парламент и Съвета относно предприемането, упражняването и надзора на дейността на институциите за електронни пари, за изменение на Директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (Текст от значение за ЕИП) (COM(2008)627 окончателен).

3. Специфични забележки

3.1 *Надзор над платежни институции*

Член 122, алинея 1 от проектозакона предвижда, че надзорните правомощия на БНБ ще включват „клоновете и представителите на доставчици на платежни услуги със седалище в държава-членка, които извършват дейност на територията на Република България, като упражняват правото на установяване“. Съгласно член 82, параграф 2 от Директивата за платежните услуги, компетентните органи от приемащата държава-членка имат единствено правомощието да надзират чуждестранни клонове и представители по отношение на прилагането на дялове III и IV от Директивата за платежните услуги. От съображения за правна сигурност, член 122, алинея 1 от проектозакона би могъл да бъде изменен, за да ограничи предвидените правомощия на БНБ спрямо клоновете и представителите на доставчици на платежни услуги, установени в други държави-членки, до надзор за спазването от тях на националното законодателство, въвеждащо дялове III и IV от Директивата за платежните услуги.

3.2 *Платежни системи*

Неотменимост на нареждания за превод

3.2.1 Член 83 от проектозакона определя момента на неотменимост на нареждания за превод като „определения в правилата на системата момент на приемане на нареждането“. ЕЦБ предполага, че моментът на приемане на нареждането от платежната система означава същото като „въвеждането на нареждане за превод“ по Директивата за окончателност на сетълмента[6]. От съображения за правна сигурност обаче, ЕЦБ силно препоръчва проектозаконът да бъде приведен в съответствие по отношение на тази точка чрез замяната на думите „на приемане на нареждането“ и „приетото от системата“ с думите „за въвеждане на нареждане за превод“ и съответно „въведено в системата“.

РИНГС

3.2.2 ЕЦБ отбелязва, че при приемането на еврото в България, РИНГС ще бъде оценяван по правилата на Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET2)[7], и че БНБ може също да бъде оператор на системен компонент към TARGET2. Поради това ЕЦБ приветства потвърждението в проектозакона, че участието в TARGET2 ще се осъществява, съобразно правилата на системата, приети от ЕЦБ[8]. Коментарите на ЕЦБ в настоящото становище, обаче, не засягат бъдещото оценяване на РИНГС спрямо правилата на TARGET2.

Такси по карти

3.2.3 Член 49, алинея 4 от проектозакона забранява на търговци да изискват заплащане на такси за картови транзакции. ЕЦБ отчита, че съгласно член 52, параграф 3 от Директивата за

6 Виж член 3 от Директивата за окончателност на сетълмента.

7 Член 111, алинея 1 от проектозакона.

8 Член 111, алинея 2 от проектозакона.

платежните услуги държавите-членки имат право да забранят или ограничат правото да се изискват такси, ако това се счита за необходимо, за да се насърчи конкуренцията и за да се поощри използването на ефективни платежни инструменти. ЕЦБ отбелязва обаче, че изискването на такси е начин да се балансират високите разноски (такси за обмен) за картови транзакции и поради това следва да е позволено. Ако на търговците не се позволява да изискват такси, картодържателите са склонни да използват картата, която им дава най-много облаги (мили, отстъпки, точки и т.н.). Такива карти обикновено имат най-високите такси за обмен, за да може да се финансират облагите за картодържателите, което означава и най-високи разноски за търговците. Тези разноски в крайна сметка се плащат от всички потребители чрез по-високи цени на стоките и услугите на търговците.

3.3 *Привеждане в съответствие на законодателството*

Проектозаконът предвижда изменения в член 2 и член 3 от Закона за кредитните институции. На 22 октомври 2008 г., ЕЦБ получи друго искане от управителя на БНБ за становище по проекта на закон за изменение на Закона за кредитните институции, който също предвижда изменения в член 2 и член 3 от Закона за кредитните институции. Двата проектозакона се предвижда да влязат в сила в различни моменти и в тази връзка, ЕЦБ препоръчва те да бъдат съответно съгласувани, за да се премахне всяко несъответствие между тях.

Настоящото становище ще бъде публикувано на уебсайта на ЕЦБ.

Съставено във Франкфурт на Майн на 26 ноември 2008 година.

[подпис]

Заместник-председател на ЕЦБ

Lucas D. PAPADEMOS